

A GVI 2018. júliusi negyedéves konjunktúra-felvételének eredményei

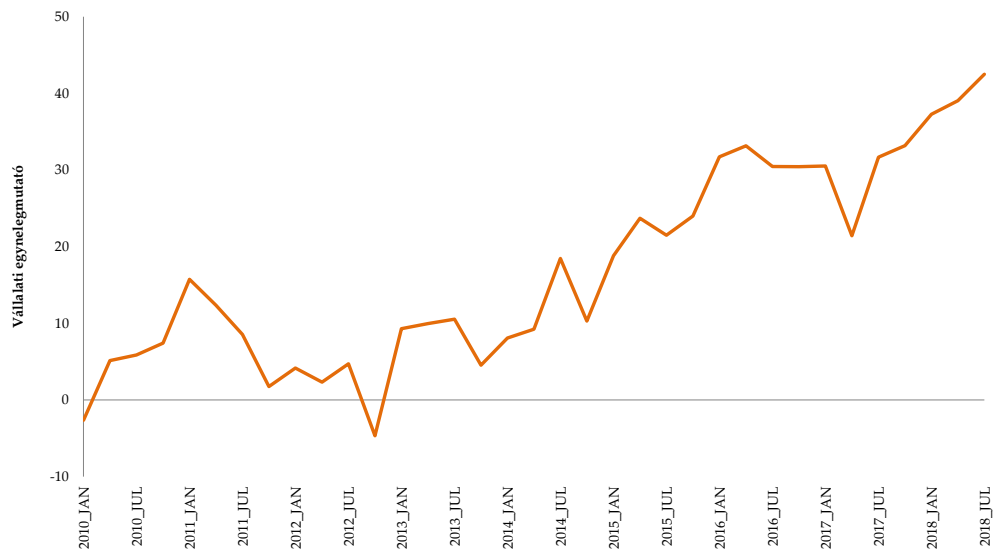
Az MKIK GVI negyedéves vállalati konjunktúra-felmérésében 400 cégvezető véleményét kérdezzük a cégük üzleti helyzetéről és kilátásairól. A teljes mintára vonatkozóan – amely 300 kis- és középvállalkozást (20–249 fő között) és 100 nagyvállalkozást (250 fő felett) tartalmaz – a Negyedéves Konjunktúramutatót és a Negyedéves Bizonytalansági Mutatót közöljük. A megkérdezett kis- és középvállalkozások esetében pedig a KKV Körkép Konjunktúramutatót és a KKV Körkép Bizonytalansági Mutatót számítjuk ki.

A 2018. júliusi adatfelvétel eredményei szerint Magyarországon az üzleti bizalom szintje kis mértékben meghaladja az előző negyedévi értéket: a Negyedéves Konjunktúramutató az áprilisi 39 pontról 42 pontra emelkedett. Ez a negyedéves konjunktúramutató kezdete, 2010 óta az eddigi legmagasabb érték (lásd 1. ábra). A Negyedéves Bizonytalansági Mutató értéke 26 pontos szinten áll, amely 2 ponttal alacsonyabb az előző negyedévben mérthez képest. Ez arra utal, hogy a hazai vállalkozások helyzetértékelése kis mértékben egyöntetűbbé vált az áprilisi felméréshez képest.

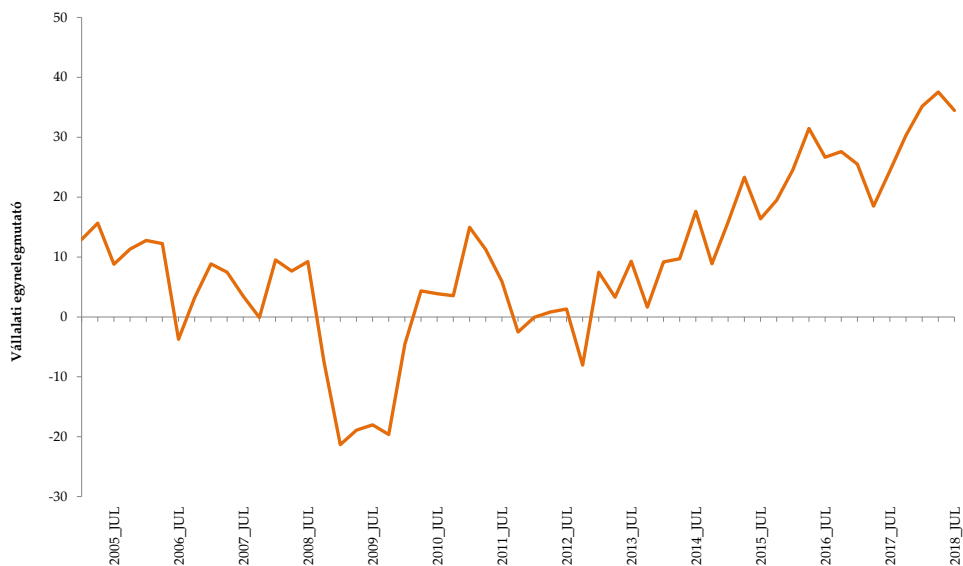
Ha azonban csak a kis- és középvállalkozások körében vizsgáljuk az üzleti bizalom szintjét, akkor megállapítható, hogy a 2017. júliusa óta tartó emelkedő tendencia megszakadt: a KKV Körkép Konjunktúramutató az áprilisi 38 pontról 34 pontra csökkent (lásd 2. ábra). A KKV Körkép Bizonytalansági Mutató értéke 4 ponttal csökkent a 2018. áprilisi adathoz képest, jelenleg 30 ponton áll, ami azt jelenti, hogy a kis- és középvállalkozások véleménye is egységesebbé vált.

GHT 2018. augusztus

1. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató alakulása, 2010. 01–2018. 07.

2. ábra A KKV Körkép Konjunktúramutató alakulása, 2005. 01–2018. 07.

Forrás: GVI 2018

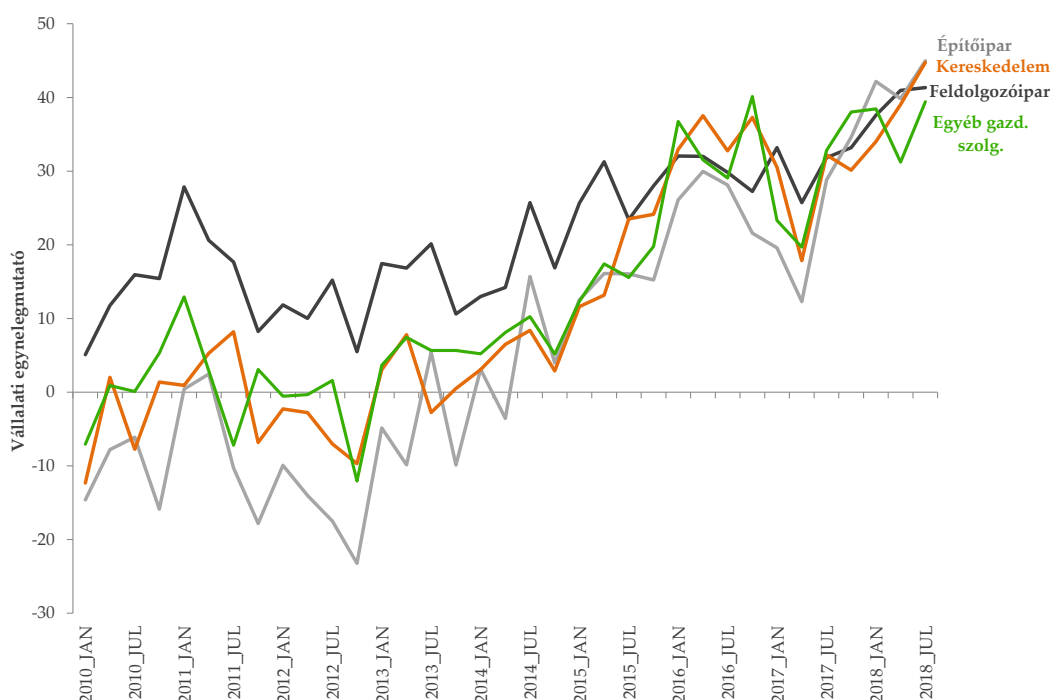
Megjegyzés: Az ábrán látható érték százaskálára vetített aggregált egyenlegmutató. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

GHT 2018. augusztus

A Negyedéves Konjunktúramutató értéke az építőipari, illetve a kereskedelmi vállalkozások (rendre +45 pont) esetében a legmagasabb, a feldolgozóipari cégek körében +41 ponton áll, míg az egyéb gazdasági szolgáltatásokat nyújtó cégekre vonatkozóan (+39 ponttal) a legalacsonyabb. Az előző negyedévhez képest az egyéb gazdasági szolgáltatást nyújtó cégek

esetében 8, a kereskedelmi vállalkozások körében 6, az építőipari cégek esetében pedig 5 pontos növekedés tapasztalható, míg a feldolgozóipari vállalkozások esetében áprilishoz viszonyítva nem történt változás.

3. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató gazdasági ág szerint, 2010. 01–2018. 07.

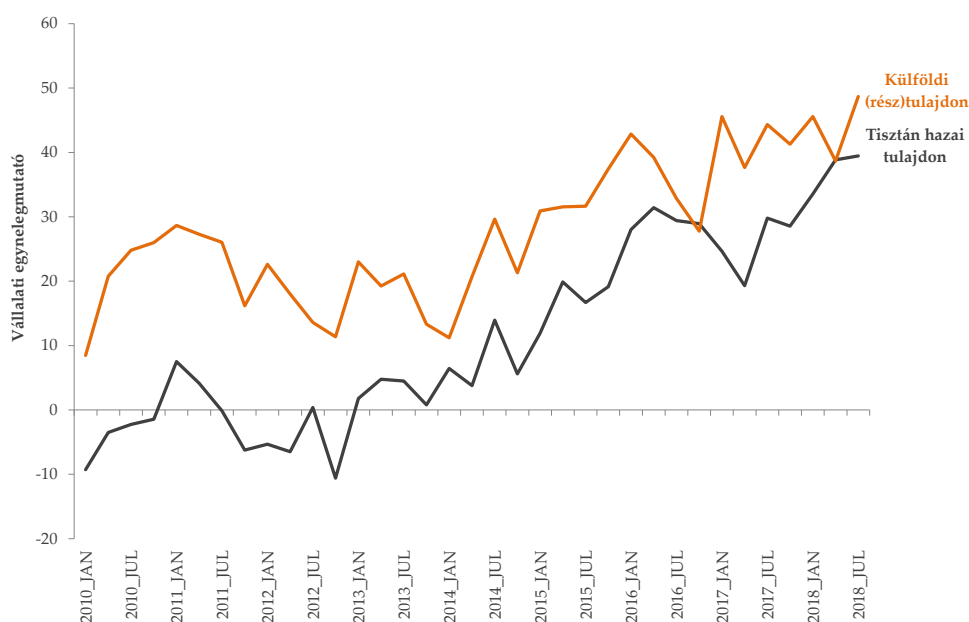
Forrás: GVI 2018

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egynelegmutatók. Az egynelegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A cégeket tulajdonszerkezet szerint vizsgálva látható, hogy jelenleg a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalatok körében +39, a külföldi (rész)tulajdonú vállalkozások esetében pedig +49 pont a Negyedéves

Konjunktúramutató értéke. Miközben a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozások esetén az előző negyedévhez képest lényegében nem változott a mutató, a külföldi (rész)tulajdonú cégek körében 10 ponttal növekedett.

4. ábra: A Negyedéves Konjunktúramutató alakulása, 2010. 01–2018. 07. A Negyedéves Konjunktúramutató tulajdonszerkezet szerint, 2010. 01–2018. 07.

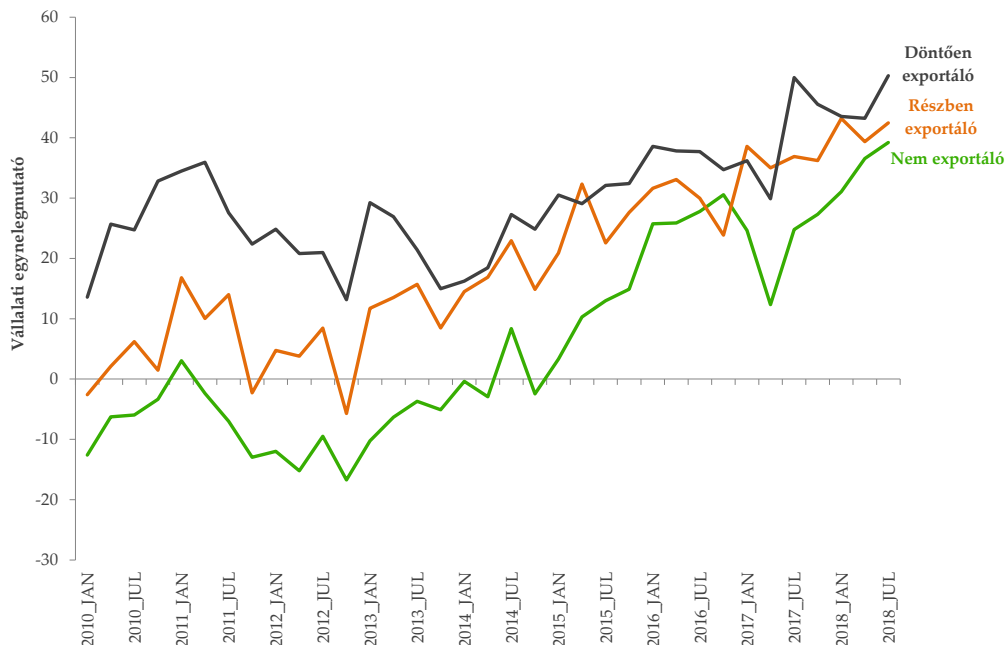
Forrás: GVI 2018

Megjegyzés: Az ábrán látható érték százaskálára vetített aggregált egyenlegmutató. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Exporttevékenység szerint a Negyedéves Konjunktúramutató értéke a döntően exportáló vállalkozások körében a legmagasabb (+50 pont), a részben exportálók esetében +42 ponton áll, míg a nem exportáló

cégek körében csupán +39 pont. Az előző negyedévhez képest a nem exportáló vállalatok körében 2, a részben exportáló cégek között 3, a döntően exportáló vállalatok esetében pedig 7 ponttal nőtt a mutató értéke.

5. ábra: Negyedéves Konjunktúramutató exporttevékenység szerint, 2010. 01–2018. 07.

Forrás: GVI 2018

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

A Negyedéves Konjunktúramutató tíz komponensből áll:

- jelenlegi/várható üzleti helyzet;
- jelenlegi/várható jövedelmezőség;
- beruházási aktivitás várható alakulása;
- jelenlegi rendelésállomány;
- elmúlt negyedéves/várható termelési szint;
- létszám várható változása;
- kapacitáskihasználás várható alakulása

Az almutatók esetében megállapítható, hogy a vállalkozások vezetői lényegesen optimistábban ítélik meg cégük jelenlegi rendelésállományát, jelenlegi jövedelmezőségét, elmúlt negyedéves termelési szintjét, jelenlegi, valamint várható üzleti helyzetét, miközben a beruházások,

valamint a termelési szint alakulásával kapcsolatos kilátások jelentősen negatívabbak a 2018. áprilisi szinthez viszonyítva. Az előző év azonos időszakához képest jelenleg a létszám, valamint a beruházási aktivitás várható alakulása kivételével az összes többi komponens esetében pozitívabbak a cégek várakozásai. A jövőbeni létszám, és a várható beruházási aktivitás szempontjából az almutató 2017 júliusához viszonyítva egyaránt 2 ponttal csökkent. A júliusi adatok alapján a kis- és középvállalkozások a nagyvállalatokhoz képest rendre negatívabban ítélik meg helyzetüket: az elmúlt negyedéves termelési szint kivételével az összes többi szempontból a 250 főnél több munkavállalót foglalkoztató cégek adtak pozitívabb helyzetértékelést.

A béren kívüli juttatások alkalmazása a magyar vállalkozások körében

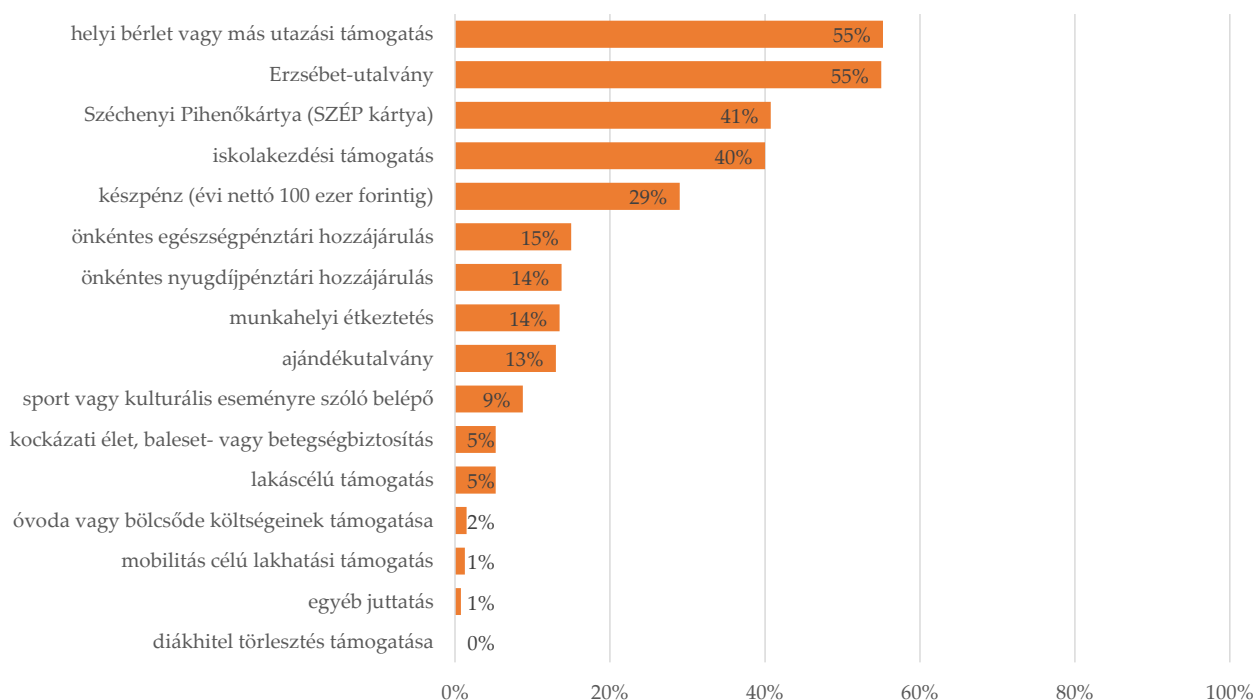
Az elemzés az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) negyedéves vállalati konjunktúravizsgálatának 2018. júliusi hullámán alapul, melynek keretében 400 cégvezetőt kérdeztünk meg. A negyedévről negyedévre azonos szerkezetű minta 300 kis- és középvállalkozást (20–249 fő között) és 100 nagyvállalkozást (250 fő felett) tartalmaz, melyek reprezentálják a vállalatok gazdasági teljesítményét és ágazati megoszlását. A felmérés elsősorban a vállalkozások üzleti helyzetéről, valamint rövid távú üzleti várakozásairól tájékoztat, emellett ebben a hullámban a béren kívüli juttatások különböző formáinak és típusainak elterjedtségéről is megkérdeztük a válaszadókat.

Az eredmények szerint a megkérdezett, 20 főnél több munkavállalót foglalkoztató vállalkozások 88%-a nyújt munkavállalóinak legalább egy cafeteria-eszközt, a legnépszerűbb béren kívüli juttatásoknak pedig a helyi utazási támogatások és az Erzsébet-utalvány tekinthetőek. A béren kívüli juttatások alkalmazása összefüggésben áll a vállalatmérettel, illetve a külföldi tulajdonhányaddal: a legnagyobb arányban jellemzően a közepes- és nagyvállalatok, és a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek nyújtanak béren kívüli juttatásokat. A gazdasági ágazat, valamint az üzleti helyzet statisztikai értelemben nincs szignifikáns hatással a cafeteria-eszközök használatára.

A vizsgált cégek 88%-a esetében az alkalmazottak legalább egy cafeteria-típusból

részesülnek 2018-ban. Mint az 1. ábrán látható, a válaszadók által leggyakrabban alkalmazott béren kívüli juttatás 2018 folyamán a helyi bérlet vagy más utazási támogatás, valamint az Erzsébet-utalvány (55–55%) volt. Emellett a válaszadó cégek 41%-a nyújt munkavállalóinak SZÉP kártyát, 40%-uk pedig iskolakezdési támogatást. A vállalkozások közel harmada (29%) fizet készpénz formájában cafeteria-juttatást. A cégek több, mint 10%-a kínál munkavállalóinak egészségpénztári, illetve nyugdíjpénztári hozzájárulást, munkahelyi étkeztetést, illetve ajándékutalványt. A béren kívüli juttatások további típusai 10% alatti arányban fordulnak elő.

6. ábra: A vizsgált cégek által alkalmazott béren kívüli juttatások 2018-ban, százalék

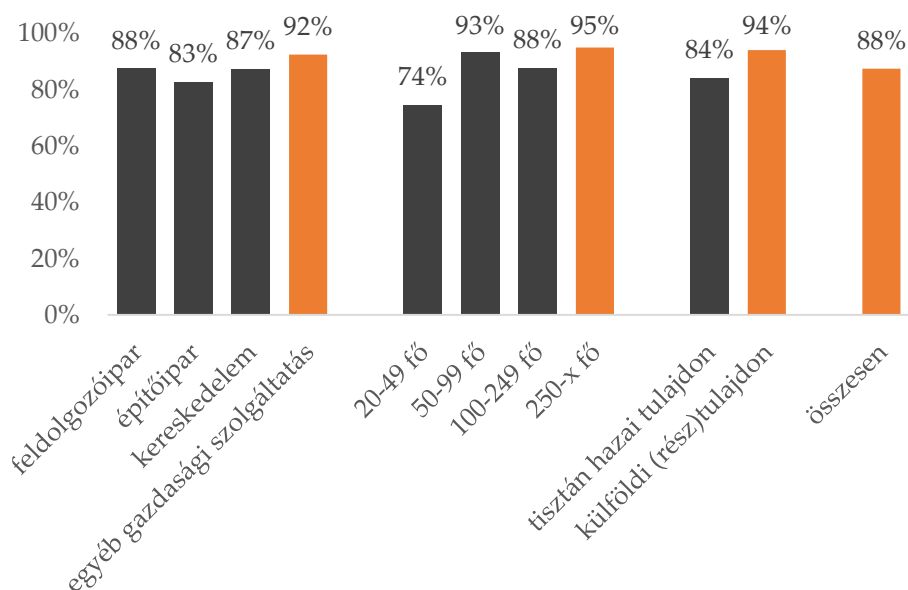

Forrás: GVI 2018

Bár az ágazatok között a béren kívüli juttatások alkalmazása tekintetében nem mutatható ki statisztikai értelemben szignifikáns különbség, látható, hogy leginkább az egyéb gazdasági szolgáltatásokat nyújtó cégek munkavállalói (92%) részesülnek cafeteria-juttatásokban. A vállalatméret, illetve a külföldi tulajdonhányad viszont szignifikáns összefüggésben áll béren kívüli juttatások alkalmazásával. Ez elsősorban a közepes- és nagyvállalkozásokra jellemző: míg a 20–49 fő közötti vállalkozások esetében a megkérdezett cégek mindössze 74%-a alkalmazott valamilyen béren kívüli juttatást,

addig az 50 és 99 fő között foglalkoztató cégek körében ez az arány 93%, a 100 és 249 fő közöttieknél 88%, míg a 250 főnél nagyobb nagyvállalatoknál 95% volt. Az eredmények alapján a külföldi tulajdonhányaddal rendelkező cégek körében elterjedtebbek a béren kívüli juttatások: míg a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozások esetében a válaszadók 84%-a alkalmaz legalább egy cafeteria-típust, addig a külföldi (rész)tulajdonban lévő vállalatok esetében az arány 94% (lásd a 7. ábrát).

7. ábra: A béren kívüli juttatásokat alkalmazó cégek aránya ágazat, vállalatméret, és tulajdonszerkezet szerint, százalék

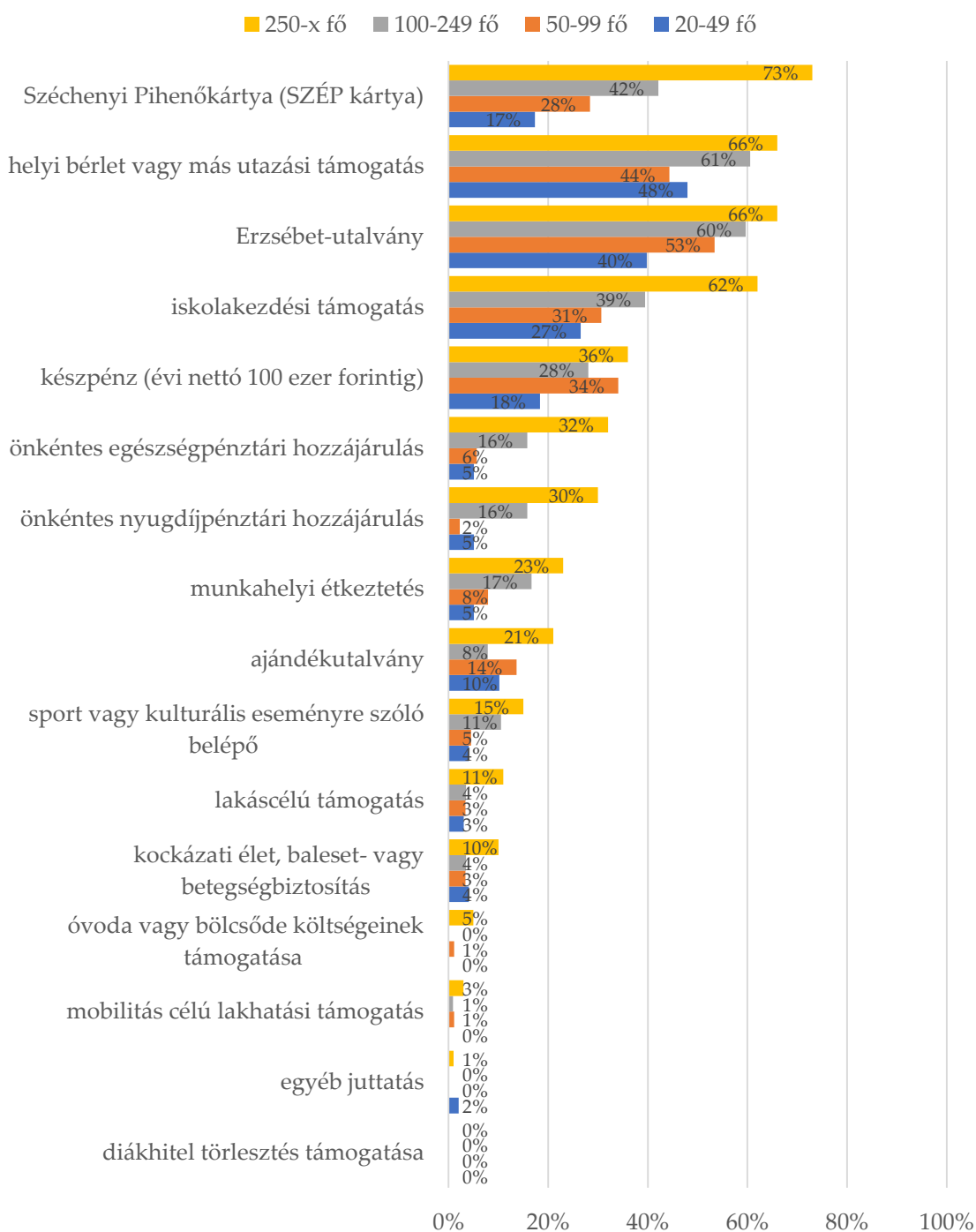

Forrás: GVI 2018

Az eredmények alapján (lásd 8. ábra) a nagyvállalatok körében a legelterjedtebb béren kívüli juttatás 2018-ban a SZÉP kártya, amelyet a cégek 73%-a alkalmaz. A második leginkább használt támogatási forma esetükben a helyi bérlet és az egyéb utazási támogatás, illetve az Erzsébet-utalvány (66–66%). A 250 fő alatt foglalkoztató cégek esetében elmondható, hogy a két legelterjedtebb cafeteria-típus a helyi utazási támogatás, illetve az Erzsébet-utalvány. Utazási támogatást a 100 és 249 fő közötti cégek 61%-a, az 50 és 99 fő közötti cégek 44%-a, és a 20–49 fő közötti cégek 48%-a, Erzsébet-utalványt pedig rendre 60%-a, 53%-a, illetve 40%-a nyújt munkavállalóinak. A SZÉP kártya használata ezen cégek esetében lényegesen ritkábban fordul elő, így a felmérésben részt vevő cégek válaszai alapján megállapítható,

hogy a pihenőkártya elsősorban a nagyvállalatok által nyújtott cafeteria-típus. Ezen kívül jelentős különbség van a nagyvállalatok és a kis- és középvállalkozások között az iskolakezdési támogatás, valamint az egészség-, illetve nyugdíjpénztári munkáltatói hozzájárulás biztosítása esetében is. E juttatásokat a 250 főnél nagyobb cégek rendre 62, 32, illetve 30%-os arányban nyújtják dolgozóiknak, míg a kis- és középvállalkozások körében jóval kevésbé elterjedtek, a 100–249 fős cégek esetében is mindössze 40, illetve 16–16%-os arányban jellemzőek ezek a juttatási formák, a 20–99 fő közötti vállalatok esetében pedig még kevésbé elterjedtek, különösen az egészség-, illetve nyugdíjpénztári hozzájárulások.

8. ábra: A cégek által nyújtott juttatások vállalatméret szerint, százalék

Forrás: GVI 2018

Tulajdonszerkezet szerint a különböző típusú béren kívüli juttatások elterjedtsége alapján lényegében azonos sorrend rajzolódik ki a tisztán hazai, valamint a külföldi

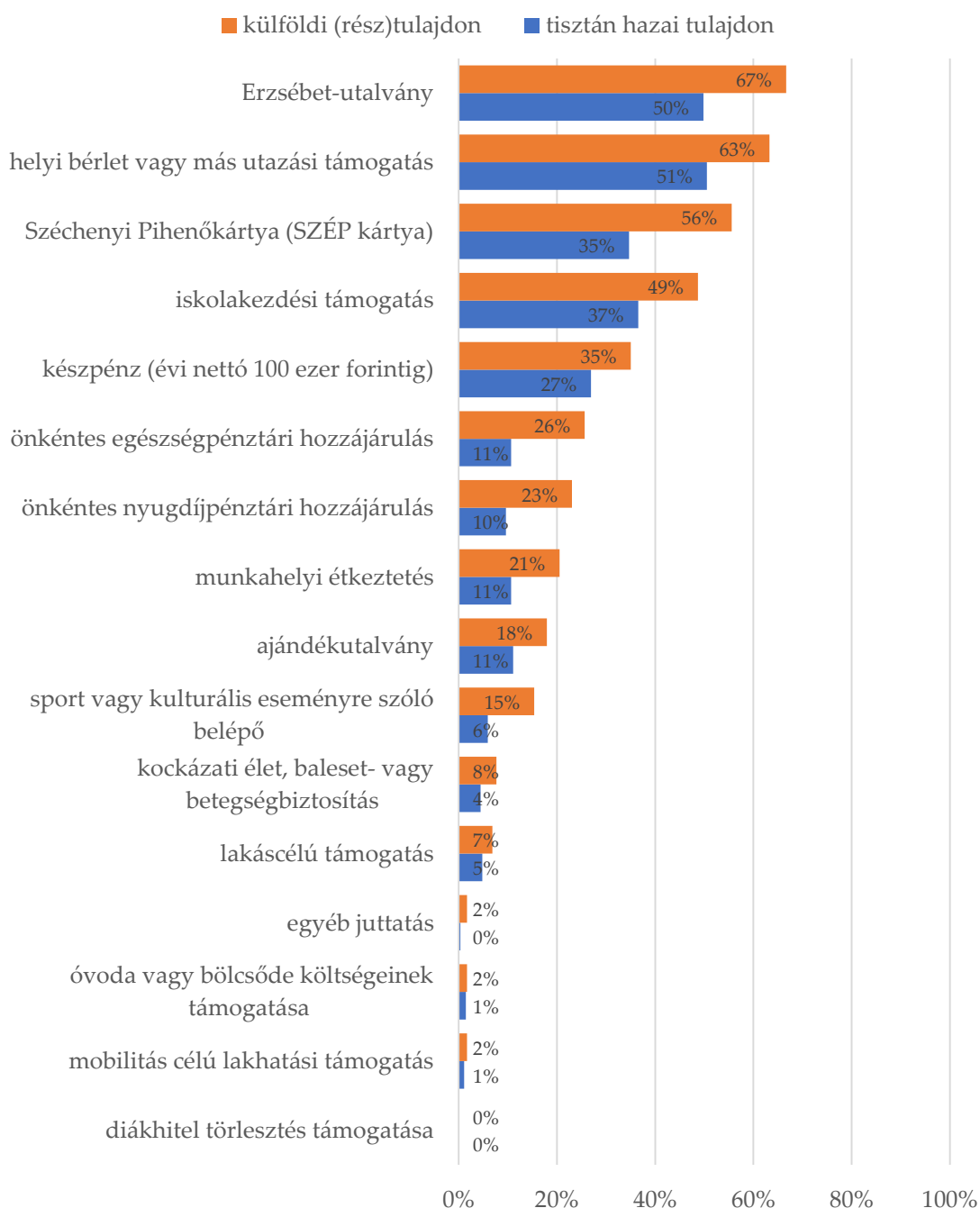
(rész)tulajdonú cégek körében. Mindkét vállalatípus esetében az Erzsébet-utalvány (50 és 67%), illetve a helyi bérlet vagy más utazási támogatás (51 és 63%) a legelterjedtebb

GHT 2018. augusztus

béren kívüli juttatási forma. A külföldi (rész)tulajdonú cégek esetében a harmadik helyen a SZÉP kártya áll (56%), megelőzve az iskolakezdési támogatást (49%), míg a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalatok 37%-a biztosít iskolakezdési támogatást, 35%-uk

pedig SZÉP kártyát. Látható, hogy a külföldi (rész)tulajdonú cégek az összes vizsgált béren kívüli juttatási formát nagyobb arányban alkalmazzák.

9. ábra: A cégek által nyújtott juttatások tulajdonszerkezet szerint, százalék

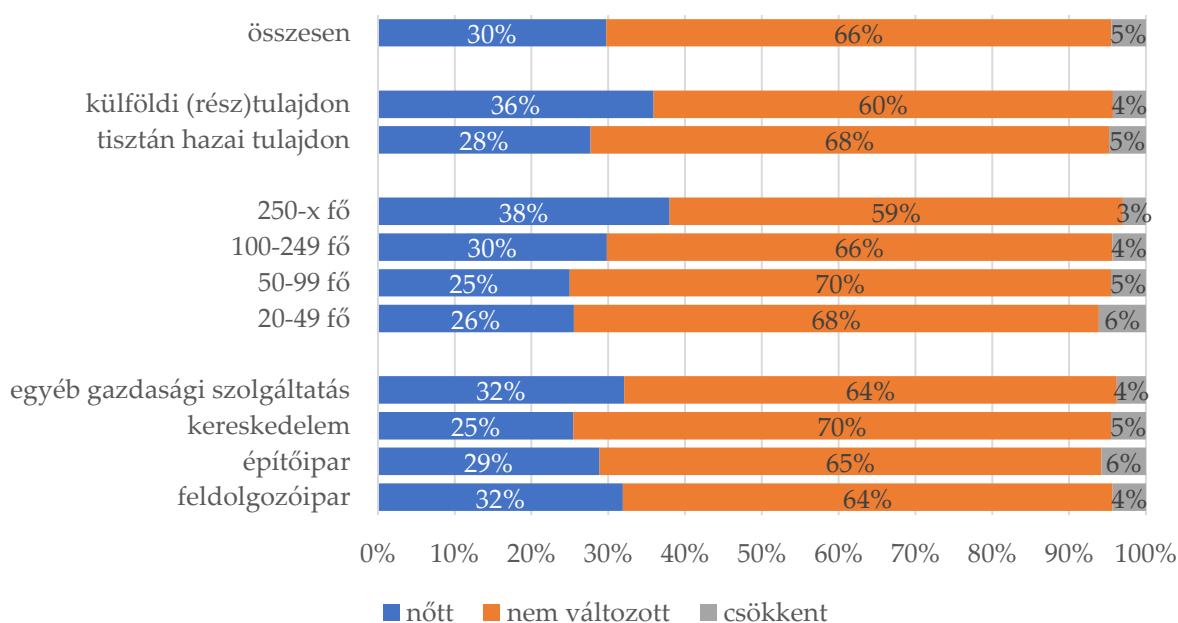

Forrás: GVI 2018

Mint az 10. ábrán látható, a béren kívüli juttatásokra szánt keret összege a vizsgált cégek 66%-ánál nem változott az utóbbi egy évben, míg 5%-uk az előző évhez képest a keret csökkenéséről, 30%-uk pedig annak megemeléséről számolt be. A válaszadók között legnagyobb arányban a 250 fő felett foglalkoztató nagyvállalatok körében fordult elő a cafeteria-keret emelése (38%), míg a 20–49 fő közötti cégeknek mindössze 26%-a, az 50–99 fő közöttieknek pedig csak 25%-a emelte az összeget. A béren kívüli juttatásokat a hazai vállalatokhoz képest nagyobb

arányban nyújtó külföldi (rész)tulajdonú cégek 36%-a emelte a cafeteria-keretet, míg a tisztán hazai tulajdonú cégek 28%-a számolt be emelésről. Ágazatok tekintve az egyéb gazdasági szolgáltatást nyújtó, illetve a feldolgozóipari vállalatok körében volt a legmagasabb a keretet növelő cégek aránya (32–32%), de a cégek 29%-a növelte a béren kívüli juttatásokra szánt összeget az építőipari cégek körében is, míg a kereskedelmi vállalatok esetében ez az arány 26% volt.

10. ábra: A béren kívüli juttatásokra szánt keret alakulása az elmúlt egy évben tulajdonszerkezet, vállalatméret, és ágazat szerint, százalék

Forrás: GVI 2018

Nemzetközi tendenciák

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal

		Vonatkozósi időszak	Tényadat	Várakozások	Előző időszak
Németország	Munkanélküliségi ráta	(Aug)	5.2%	5.2%	5.2%
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Aug)	55.9	56.1	56.1
	IFO üzleti bizalmi index ¹	(Aug)	103.8	101.9	101.7
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	(Aug)	105		106
USA	Munkanélküliségi ráta	(Aug)	3.9%	3.8%	3.9%
	CB fogyasztói bizalmi index	(Aug)	133.4	126.7	127.9
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Aug)	54.7	54.5	54.5
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Aug)	51.3	51.0	51.2

¹ <https://www.cesifo-group.de/ifoHome/facts/Survey-Results/Business-Climate/>

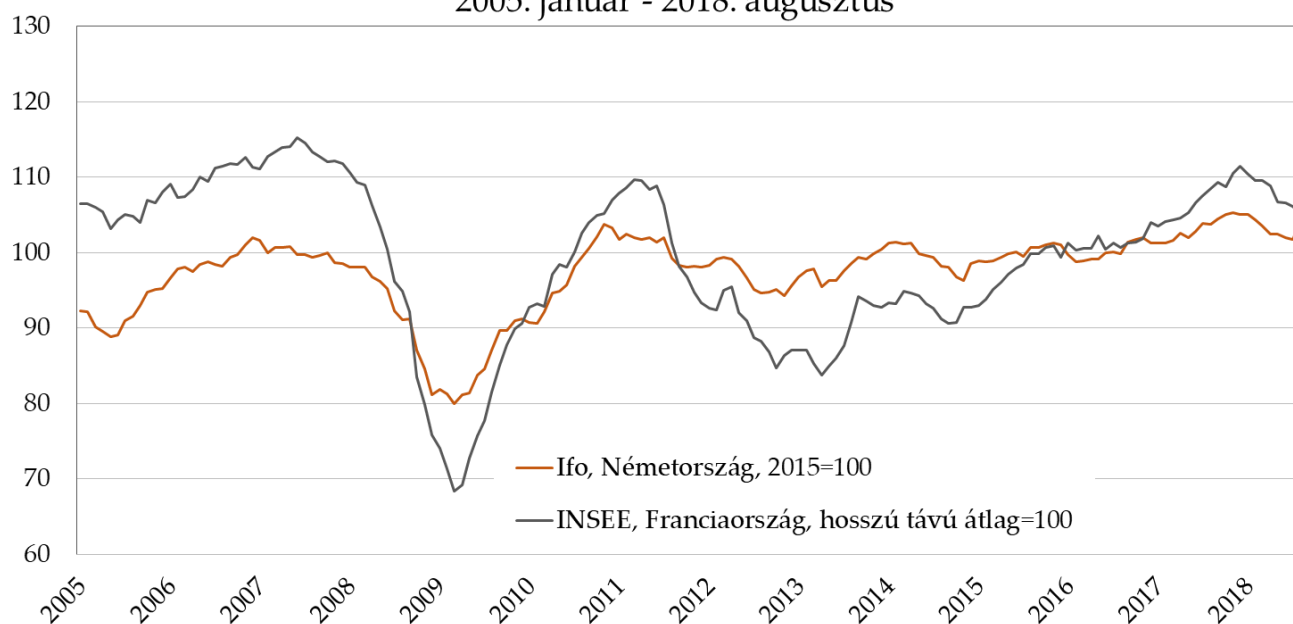
² <http://www.insee.fr/en/themes/indicateur.asp?id=105>

A többi adat forrása: <http://worldeconomiccalendar.com>

Németországban a munkanélküliek aránya az előző hónaphoz képest nem változott és a várakozásoknak megfelelően alakult. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) értéke kis mértékben csökkent és alacsonyabb, mint a várakozás. Az IFO üzleti bizalmi index értéke növekedett a júliusi adatokhoz képest, és felülmúlta a várakozást. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi indexe csökkent az előző hónaphoz képest. Az Egyesült Államokban a CB fogyasztói bizalmi index és a feldolgozóipari beszerzési menedzserindex értéke az előző hónapban tapasztalt értékhez képest javult és magasabb, mint a várakozás. A munkanélküliek aránya a júliusi értékhez viszonyítva nem változott, de felülmúlta a várakozást. A kínai beszerzési index némileg növekedett a júliusi adatokhoz képest, és magasabb, mint a várakozás.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján,
2005. január - 2018. augusztus

Forrás: www.cesifo.de, www.insee.fr

Kapcsolat

Cím: MKIK GVI

1054 Budapest, Szabadság tér 7.

Tel: 235-05-84

e-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>

Készítette:

Horváth Ágoston, elemző, MKIK GVI

Vági Eszter, gyakornok, MKIK GVI

Kompaktor Emília

Kutatásvezető:

Makó Ágnes

ügyvezető, MKIK GVI

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,

2018. augusztus, Budapest,

2018-09-07